

Pisicile îndeosebi

Cuprins

Pisicile îndeosebi	5
Rufus supraviețuitorul	203
Bătrânețea lui El Magnifico	247

Capitolul unu

Întrucât casa era pe un deal, ereții și vulturii, păsări răpitoare care se învârteau în cercuri pe curenții de aer de deasupra tufelor, erau adesea la nivelul ochilor, uneori chiar sub acest nivel. Te uitai în jos și vedeai aripi negre și cafenii care străluceau în soare, cu o anvergură de vreo doi metri, înclinându-se în timp ce pasărea cobora pe o linie șerpuită. Jos, pe câmp, puteai să te culci nemișcat pe o brazdă, de preferat acolo unde plugul intrase adânc de tot când întorsese pământul, sub un acoperiș de iarbă și frunze. În ciuda faptului că erau arse de soare, picioarele păreau prea palide față de solul roșcat-cafeniu și trebuia să le afunzi bine în pământ sau să le acoperi cu țărână. Zeci de metri mai sus, vreo zece-douăsprezece păsări se învârteau în cercuri, toate cu privirile ațintite pe câmp ca să descopere mișcarea ușoară a șoarecelui, a păsărilor sau a cârțiței. Aveai să alegi una,

chiar deasupra capului probabil. Probabil o cli-pită aveai să-ți închipui cum ar fi să schimbați priviri, uitându-vă ochi în ochi: privirea rece și fixă a păsării și privirea curioasă și rece a omului. Sub corpul îngust și alungit ca un glonț, între aripile mari ce țineau pasărea în echilibru, ghearele erau gata de atac. După o jumătate de minut, sau poate după douăzeci de minute, pasărea se repezea asupra făpturii mărunte pe care o alesese. Apoi se ridica și se îndepărta, bătând neobosită din aripile larg desfăcute și lăsând în urmă un vârtej de praf roșu și o duhoare fierbinte. Cerul era același dintotdeauna: o imensitate albastră și tăcută, cu pâlcurile ei împrăștiate de păsări care se roteau în aer. Dar sus, pe deal, un erete putea ușor să se desprindă din aerul învârtejit, unde plana ca să-și aleagă prada, adică unul dintre puii noștri. Sau chiar să zboare pe deal în sus, de-a lungul unuia dintre drumurile ce treceau printre tufișuri, cu aripile mari deschise larg, pe care le ținea cu grijă să nu atingă crengile aplecate. Era, fără discuție, împotriva firii unei păsări s-o zbughească precum o săgeată de-a lungul unei fâșii de văzduh printre copaci și să nu plonjeze din înalturi spre pământ.

Puii noștri erau, sau cel puțin așa îi vedeau dușmanii lor, o sursă mereu reînnoită de carne

Despre pisici

pentru ereții, bufnițele și pisicile sălbatice de pe o rază de câțiva kilometri. De la răsăritul până la apusul soarelui, păsările noastre se preumblau pe creasta golașă a dealului, care, pentru prădători, era însemnată de pene strălucitoare negre, cafeunii și albe și de cotcodăcitul, cârâitul, scurmatul și mersul lor țanțoș ce n-aveau sfârșit nicicând.

La fermele din Africa există obiceiul să se taie partea de deasupra a bidoanelor cu gaz și benzină, niște bucăți pătrate și lucitoare de metal, care să fie lăsate apoi să sclipească în soare. Ca să alunge păsările, așa se spune. Dar am văzut cândva un erete care a zburat dintr-un copac înalt ca să ia o cloșcă grasă și somnoroasă de pe ouă, și toate astea cu pisici, câini și oameni, albi și negri, în jurul ei. Și odată, pe când stăteam la un ceai cu multă lume în curte, vreo doisprezece oameni au fost martori când un pisei măricel a fost smuls din umbra unei tufe de un erete care se năpustise asupra lui. În tăcerea dogoritoare și prelungă a amiezii cârâitul venit pe neașteptate sau croncănitul ori fâșâitul de pene putea foarte bine să însemne că un erete răpise o pasăre sau că un cocoș călcase o găină. Totuși erau o grămadă de pui. Și așa de mulți ereți, că nici n-avea rost să tragi cu pușca în ei. În orice clipă, dacă ai fi stat în vârful dealului,

cu privirea ridicată spre cer, sigur ai fi văzut, pe o rază de un kilometru, o pasăre care dădea târcoale. Zeci de metri sub ea, un peticel de umbră zbura peste copaci, peste câmpii. Stăteam în liniște sub un copac și vedeam vietăți înghețând de frică sau ascunzându-se când umbra prevestitoare de rău a unor aripi uriașe, aflate cu mult deasupra lor, le atingea sau întuneca pentru o clipă lumina ce cădea pe iarbă, pe frunze. Niciodată nu era doar o singură pasăre. Două, trei, patru păsări se învârteau în același timp în cercuri. De ce tocmai acolo, o să vă-ntrebați. Bineînțeles, de ce! La altitudini diferite, toate descriau aceeași spirală în aer. Un pic mai încolo, alt grup. Nici n-apucai să te uiți mai bine că tot cerul se umplea de puncte negre. Sau, dacă soarele le prindea așa, puncte strălucitoare precum firele de praf într-o rază de lumină ce venea de la o fereastră. În toată imensitatea aia de cer albastru, câți ereți să fi fost? Sute? Și fiecare putea să parcurgă în câteva minute drumul spre cârdul nostru de păsări.

Așa că nimeni nu împușca ereții. Doar dacă făcea treaba asta cuprins de furie. Îmi aduc aminte că odată, când pisoiful ăla a dispărut mienând spre înaltul cerului în ghearele eretelui, mama a tras după el. Inutil, bineînțeles.

Despre pisici

Dacă ceasurile zilei erau pentru ereți, zorile și amurgul erau pentru bufnițe. Când soarele apunea, puii erau ușuiți în cotețele lor, dar bufnițele rămâneau să stea de pază în copaci. Și vreo bufniță întârziată și somnoroasă putea să prindă un pui când mijeau zorile și se deschideau cotețele.

Ereții cu lumina zilei, bufnițele cu semiîntunericul, iar noaptea, pisicile, pisicile sălbatice.

Iar în situația asta avea un oarecare rost să folosești pușca. Păsările erau libere să se miște pe întinderea de mii de kilometri a cerului. O pisică avea o vizuină, o pereche, pui... Măcar o vizuină avea sigur. Când vreuna se hotăra să-și caute culcuș pe dealul nostru, o împușcam. Pisicile veneau noaptea la cotețele păsărilor și găseau spărturi imposibil de mici în pereți sau deschizături în plasa de sârmă. Pisicile sălbatice se împerecheau cu pisicile domestice și momeau torcătoarele noastre blânde și pașnice spre o viață primejdioasă, în sălbăticie, care – și eram convinși de asta – nu era potrivită pentru ele. Pisicile sălbatice puneau serios sub semnul întrebării statutul animalelor noastre liniștite.

Într-o zi negrul de la bucătărie a zis că văzuse o pisică sălbatică într-un copac la jumătatea drumului care ducea spre poalele dealului. Fratele

meu nu era acolo, așa c-am luat eu pușca cu calibrul 22 și m-am dus după ea. Soarele era sus, la amiază, deci nu era vremea pisicilor sălbatice. Pisica stătea întinsă pe craca unui copac destul de mare și scuipa. Din ochii ei verzi ieșeau scântei. Pisicile sălbatice nu sunt deloc plăcute la vedere. Au blana urâtă, gălbui-cafenie, și aspră. Și miros groaznic. Pisica asta înhățase un pui în ultimele douăsprezece ore. Sub copac, pe pământ, erau împrăștiate pene albe și bucățele de carne care puteau deja. Nu suportam pisicile sălbatice, care ne scuipau, ne zgâriau, ne sâsâiau și ne urau. Asta era o pisică sălbatică. Am tras în ea. A căzut de pe cracă la picioarele mele, s-a zvârcolit un pic printre penele albe care au zburat în toate părțile și a rămas nemișcată. În mod obișnuit aș fi luat-o de coada aia râioasă și urât mirositoare și-aș fi aruncat-o într-o fântână din apropiere, pe care n-o mai folosea nimeni. Dar ceva mă contraria la pisica asta. M-am aplecat să o văd mai bine. Forma capului nu se potrivea deloc cu forma pe care o are de obicei capul unei pisici sălbatice. Și blana, deși aspră, era prea moale pentru o pisică sălbatică. Trebuia să recunosc. Nu era pisică sălbatică. Era una de-a noastră. Am recunoscut-o. Leșul ăla urât era Minnie, o pisică

Despre pisici

încântătoare, ce dispăruse cu doi ani în urmă, înhățată, așa am crezut noi, de vreun erete sau vreo bufniță. Minnie fusese pe jumătate persană, un ghem moale și plin de afecțiune. Era ea, mîncătoarea de pui. Și nu departe de copacul în care a fost împușcată, am găsit niște pisoi sălbatici, abia fățați. Dar erau sălbatici într-adevăr și ființele omenești erau dușmanii lor. Drept dovadă, ne-au mușcat și ne-au zgâriat pe picioare și pe mâini. Așa că le-am făcut de petrecanie. Sau, mai degrabă, de asta s-a îngrijit mama, căci una dintre legile casei, asupra căreia n-am reflectat decât mult mai târziu, spunea că genul ăsta de treabă nesuferită era a ei și numai a ei.

Dacă te gîndești un pic la chestia asta, îți dai seama că pisici erau mereu cu nemiluita pe lângă casa noastră. Veterinar nu se găsea decât la Salisbury, la peste o sută de kilometri de noi. Nu țin minte să fi castrat cineva pisicile, cu siguranță nu pe femele. Pisicile înseamnă pui, cu grămada și întruna. Cineva trebuia să se descotorosească de puii nedoriți. Poate negrii care lucrau în casă și în bucătărie? Îmi aduc aminte și acum cât de des auzeam cuvintele *bulala yena* (Omoară-l!). Animalele și păsările rănite și debile din casă și de la fermă: *bulala yena!*

Dar în casă aveam o pușcă și un revolver și mama era cea care le folosea.

De exemplu, șerpii cădeau de obicei în sarcina ei. Aveam mereu șerpi. Sună dramatic și bănuiesc că așa și era. Dar făceau parte din viața noastră. Nu-mi era așa de frică de ei cât îmi era de păianjeni – enormi, de tot soiul și fără număr –, care-mi făceau viața un iad. Erau cobre, câte o mamba neagră, vipere sâsâitoare și vipere cu două dungi. Și unul deosebit de nesuferit, căruia i se spune șarpele copacilor și care are obiceiul să se încolăcească în jurul unei crengi, al unui stâlp de la verandă, undeva la înălțime, și să-l scuipe în față pe cel care-l deranjează. Adesea atacă la nivelul ochilor, așa că omul orbește pur și simplu. Dar în douăzeci de ani de conviețuire cu șerpii singurul lucru rău care s-a întâmplat a fost când un șarpe din asta l-a scuipat în ochi pe fratele meu. I-a salvat vederea un african cu niște leacuri de-ale lor.

Dar se dădea mereu alarma. E un șarpe în bucătărie; sau pe verandă; ori în sufragerie; peste tot, așa se părea. Odată aproape am luat în mână o viperă cu două dungi, căci am confundat-o cu un scul de lână pentru țesut rupturile. Dar întâi și-ntâi i-a fost frică de mine și sâsâitul ei ne-a salvat pe

Despre pisici

amândouă. Eu am luat-o la goană și ea a scăpat. La un moment dat un șarpe s-a băgat în birou, care era plin cu hârtii de toate felurile. Mamei și servitorilor le-au trebuit ore în șir ca s-o sperie și s-o dea afară pe jivina aia și apoi s-o împuște. Altădată un șarpe, o mamba, a intrat sub lada cu grâu din hambar. Mama a trebuit să stea culcată pe o parte și a împușcat-o de la o jumătate de metru.

Un șarpe din stiva de lemne ne-a făcut pe toți să ne alarmăm. Și eu am fost de vină pentru moartea uneia dintre pisicile mele preferate, fiindcă am spus că văzusem șarpele târându-se printre doi bușteni. Ce văzusem eu era de fapt coada pisicii. Mama a tras în ceva cenușiu care se mișca și deodată s-a auzit zbieratul pisicii, cu burta sfâșiată, plină de sânge. S-a zbatut și a zbierat printre așchiile de lemn. Inima mică, sângerândă, i se vedea printre coastele fragile, rupte. A murit în vreme ce mama plângea și o mângâia. În timpul asta cobra se încolăcise în jurul unui buștean înalt la câțiva metri mai încolo.

Odată s-a iscat mare agitație; țipete și strigăte de avertizare. Și când acolo, ce să vezi? Pe o potecă stâncoasă, printre tufe de hibiscus și spinul lui Cristos, o pisică era în plină luptă cu un șarpe iute în mișcări, subțirel și închis la

culoare. Șarpele s-a furișat în gardul de spini lat de aproape un metru și de acolo se uita cu ochi sclipitori la mâța care nu putea să se apropie de el. Pisica a rămas lângă el toată după-amiaza, patrulând în jurul îngrăditurii de spini în care se ascundea șarpele, scuiându-l, sâsâind și mieunând. Dar când a venit întunericul, șarpele a scăpat teafăr și nevătămat.

Crâmpie de amintiri, povestiri fără început sau fără sfârșit. Ce s-a întâmplat cu mâța care zăcea întinsă la mama în pat, mieunând de durere, cu ochii umflați după ce o scuiase un șarpe? Sau cu mâța care a intrat în casă văicărindu-se, cu burta atârându-i până la pământ de la prea mult lapte pe care nu-l supsesse nimeni? Ne-am dus să vedem ce-i cu puii ei, care erau în cutia veche din șopronul pentru scule, dar dispăruseră. Servitorul s-a uitat la urmele lăsate în praful din jurul cutiei și a spus:

— *Nyoka.*

Un șarpe.

Cât ești copil, oamenii, animalele, evenimentele apar, sunt acceptate și apoi dispar fără să ți se dea sau să ți se ceară vreo explicație.

Dar acum, când îmi aduc aminte de pisici, mereu de pisici, de sute de incidente în care au

Despre pisici

fost implicate pisicile, ani și ani petrecuți în compania pisicilor, rămân fără grai când îmi dau seama ce efort uriaș trebuie să fi însemnat ele. Acum, la Londra, am două pisici. Și de multe ori spun: „Ce prostie să te agiți atâta și să-ți faci așa de multe griji pentru două animăluțe.“

Tot efortul ăla a căzut în sarcina mamei. Munca la câmp pentru bărbat. Munca în gospodărie pentru femeie, chiar dacă gospodăria cerea mult mai multă muncă decât cere o gospodărie de la oraș. Era tot munca ei fiindcă felul cuiva de a fi cere truda care i se potrivește. Mama era ome-noasă, rațională, pricepută în multe privințe. Era, mai presus de orice, o fire practică până în vârful degetelor. Dar mai mult decât atât, era unul dintre acei oameni care înțeleg cum merg lucrurile și merg și ei în pas cu ele. Un rol destul de ingrat.

Tata înțelegea și el destul de bine mersul lucrurilor. Era om de la țară. Dar atitudinea lui venea ca un protest. Când trebuia făcut ceva, trebuia să se ia măsuri, se stabilea o directivă și mama o ducea la îndeplinire.

— Și cu asta, basta, presupun! spunea el cu o furie plină de ironie, în care se simțea și admirație. Naturii, zicea el, dându-se bătut, îi merge bine dacă te supui legilor pe care le are.

